

ФГВБ и управлението на несъстоятелността на КТБ АД (н)

Матей Матев
Председател на Управителния
съвет на Фонда за гарантиране
на влоговете в банките

Освен защитата на средствата на вложителите в банките, които са членове на системата за гарантиране на влоговете в Република България, другата основна функция на Фонда за гарантиране на влоговете в банките (ФГВБ, Фондът) е осигуряването на оптимална защита на интересите на кредиторите в процеса на банковата несъстоятелност. Като осъществява вменения му от Закона за банковата несъстоятелност (ЗБН) контрол относно законосъобразното и целесъобразното упражняване на правомощията на синдика на несъстоятелната банка, ФГВБ осигурява максималното и във възможно най-кратък срок удовлетворяване на кредиторите на банката в несъстоятелност при спазване на принципите на равнопоставеност и пропорционалност, заложен в ЗБН.

Независимо от натрупания през годините опит при успешното приключване на пет производства по банкова несъстоятелност в периода 2003-2007г., отнемането на лиценза на Корпоративна търговска банка АД – четвъртата по големина на активите банка в България през 2014г. и последващото ѝ обявяване в несъстоятелност на 22 април 2015г. поставиха пред ФГВБ ново предизвикателство. Ръководството на Фонда и експертният му персонал работят активно за постигане на ефективно изпълнение на административно-контролните правомощия на ФГВБ, възложени му със ЗБН, което намира израз най-вече в събраните от синдика на КТБ АД (н) парични средства, в изпълнение на одобрената от ФГВБ Програма за осребряване на имуществото от масата на несъстоятелността на КТБ АД (н) и особено в разпределянето на събраните средства между кредиторите с приети вземания към нея.

Към края на март 2021г. сумите, разпределени за изплащане на кредиторите по изготвените от синдика на КТБ АД (н) и одобрени от УС на ФГВБ четири частични сметки за разпределение на налични суми между кредиторите на банката с приети вземания, възлизат на над 1.25 млрд. лв., което е значително повече от прогнозата за събиране на вземанията, определени на 800 млн. лв. в доклада от септември 2015г. на специализирана международна разследваща компания АликсПартнърс Сървисис ЮКей (AlixPartners Services UK LLP). В тази връзка не бива да се пропуска фактът, че събраните суми от длъжниците на банката са в такъв размер благодарение на своевременните промени в ЗБН, направени след обявяването на КТБ АД (н) в несъстоятелност. Макар и оспорвани, включително пред Конституционния съд на Република България, промените в закона дадоха възможност на синдика на КТБ АД (н) да постигне този

резултат, като вероятно без тях събраната и разпределена на кредиторите сума щеше да бъде именно тази, прогнозирана от разследващата компания АликсПартнърс Сървисис ЮКей.

Усилията на ФГВБ, обаче, са насочени и към бързото разпределяне на събраните в масата на несъстоятелността средства. Още при достигане на законовия праг за извършване на първо разпределение на събраната сума, през 2017г. УС на ФГВБ одобри първата, изготвена от синдика, частична сметка за разпределение между кредиторите на КТБ АД (н). След законови промени през 2019г., даващи право на кредиторите, които не са обжалвали одобрената от Фонда сметка да получат полагащите им се суми, през 2020г. бяха изготвени от синдика на КТБ АД (н) и одобрени от УС на ФГВБ две частични сметки за разпределение, а през 2021г. - и още една частична сметка за разпределение, така че максимално бързо кредиторите да получават всичко, което им се полага, съгласно закона.

С оглед на изложеното, изплащането на дължимите суми от първата частична сметка за разпределение между кредиторите на КТБ АД (н) започна през май 2019г. От общата сума за разпределение в размер на 570 млн. лв. до 31 декември 2020г. бяха изплатени 535.4 млн. лв.

През септември 2020г. стартира изплащането на дължимите суми по втората частична сметка, по която от общата сума за разпределение между кредиторите на КТБ АД (н) - 430 млн. лв., до края на 2020г. бяха изплатени 384.9 млн. лв.

През 2020г. УС на ФГВБ одобри третата частична сметка за разпределение на стойност 5.6 млн. лв., с която е разпределена сума на обезпечен кредитор, изплатена през октомври същата година.

През 2021г. УС на ФГВБ одобри и четвърта частична сметка за разпределение на обща сума 250 млн. лв., изплащането на дължимите суми от която започна на 30 март 2021г.

По оценка на ФГВБ, до края на петгодишната Програма за осребряване на имуществото от масата на несъстоятелността на КТБ АД (н), одобрена от УС на Фонда през ноември 2016г., средствата, които могат да бъдат възстановени на кредиторите, се очаква на възлязат на над 1.3 млрд. лв.

Получените от ФГВБ, като най-голям кредитор на КТБ АД (н) след встъпване в правата на вложителите с гарантирани влогове, суми от първата, втората и четвъртата частична сметка за разпределение са съответно: 418.3 млн. лв., 320.6 млн. лв. и 189.1 млн. лв., или общо 928 млн. лв.

По този начин, вследствие на получените по линия на суброгацията суми, Фондът увеличи активите си и се позиционира финансово още по-стабилно. Към края на март 2021г. активите в инвестиционния портфейл на ФГВБ възлизат на 1.162 млрд. лв. Подобреният финансов резултат позволи на ФГВБ да намали очакваните постъпления от годишните премийни вноски от

банките – членки на системата за гарантиране на влоговете, поради което общата сума на годишните премийни вноски за 2021г. и 2020г., спрямо тази за 2019г. намалява с общо 11.6 млн. лв. или с над 7%.

Увеличаването на финансовия ресурс на ФГВБ и намаляването на финансовия ангажимент на банките - членки на системата за гарантиране на влоговете, оказват положително въздействие върху банковата система, особено в условията на икономическите трудности, свързани с пандемията от COVID-19, а също така, допринасят и за укрепване на стабилността и доверието във финансовата система на страната.

Ще осигурим за банките ново ниво на обслужване при плащанията

Мирослав Вичев
Главен изпълнителен директор
Борика АД

Готовност на националната платежна инфраструктура за незабавни плащания в лева

Възможността за развиване на нови бизнес модели, въвеждане на нови банкови услуги и повишаване на конкурентоспособността на банките на пазара на финансови и финтех услуги бяха част от факторите, обуславящи необходимостта от стартирането на този мащабен по рода си проект у нас, в който на практика участва цялата банкова общност.

Услугата “незабавни плащания“, се предлага в почти всички европейски държави. През последните няколко години наблюдавахме активно тези процеси, като участието ни в различни европейски финансови асоциации ни позволи да почерпим достатъчно опит. Това, което мога да кажа е, че определящи за успеха и бързината на подобен проект са две неща: от една страна, подкрепата на Централната банка и от друга, активното участие на всички доставчици на платежни услуги, разбира се и добрата координация между играчите е ключов момент. Доста успешно приложихме този подход, като година след старта на проекта имаме изградена национална платежна инфраструктура, която няколко пилотни банки понастоящем тестват.

Важна предпоставка за успешен старт на услугата беше подготовката на нормативната уредба. Правилата на платежната система БИСЕРА 6, както и приложенията към тях, бяха съгласувани с банковата общност и утвърдени от Съвета на директорите на БОРИКА в края на миналата година. Бяха извършени промени в Закона за платежните услуги и платежните системи, както и в подзаконовата нормативна уредба, така че да регламентират процесите, свързани със сетълмента на незабавни плащания в лева.

Във връзка с мащабния проект за незабавни плащания беше разширена и дейността на Националната Картова и Платежна Схема с управление и развитие на правила за продукти и услуги за незабавни плащания чрез сметка. Схемата стартира също своята програма Blink за незабавни плащания в лева чрез сметка и за мобилни плащания.

Всичко това позволи датата 01.04.2021г. да бъде обявена за официален старт на услугата незабавни плащания в България.

Следващи стъпки в плана на проекта за незабавни плащания

Следваща важна крачка е незабавните плащания да достигнат до крайния клиент и при крайния търговец. Това не е просто бърз начин банките да си разменят съобщения и да се разплащат помежду си. Тук говорим за

разплащания в рамките на 10 секунди само на базата мобилен номер – иновация, която води клиента към едно ново преживяване.

За да се случи това, БОРИКА ще поддържа централна база, в която ще има съответствие между телефонен номер и IBAN-а на получателя. Ако потребителите са включени в системата за незабавни разплащания, те ще могат да се разплащат помежду си по този начин. Връзката между телефонния номер и IBAN по същество е прецедент за България. Има европейски стандарт за това как се поддържа тази услуга. В процеса на внедряване на платформата за незабавни плащания, в партньорство с няколко банки, ще започнем да предлагаме и тази функционалност. Това ще се случи още през настоящата година – през второто тримесечие ще бъдат активни незабавните плащания, а във втората половина на годината се очаква да реализираме и връзката между телефонен номер и IBAN, което е следващата стъпка в проекта. Същественото е, че има утвърден европейски стандарт за този процес и се предвижда в бъдеще този тип разплащания да бъдат възможни навсякъде в Европа, на базата на незабавни еврови разплащания. Това, което подготвяме в момента, е базирано на такива технически интерфейси, стандарти и начини на работа, които с лекота да могат да преминат към паневропейска употреба в бъдеще.

Възможността клиентът да плати посредством мобилно решение в търговски обекти по начин, сходен на безконтактно картово плащане, само че финансово доста по-изгоден за всяка от страните, ще стане възможно посредством въвеждането на националния стандарт Blink през следващата година.

Непосредственото бизнес приложение на четиристранния модел за незабавни плащания в лева е както при плащане с банкова карта на ПОС терминал при търговец. По аналогия на картовите разплащания, след потвърждение за успешно плащане, търговецът може достатъчно бързо да приключи сделката, което е сериозно предимство.

Разнообразни са начините, по които може да бъде инициран процеса – от страна на търговеца или от страна на клиента. Съответно, има и различни видове потвърждения, статични и динамични QR кодове, NFC технологии и като цяло, различни технически начини. Със сигурност тази инфраструктура, от финансова гледна и като модел, е по-добра за банките и за доставчиците на платежни услуги.

В подкрепа на доставчиците на платежни услуги относно реализацията на проекта за незабавни плащания

Включването на допълнителни услуги в обхвата на проекта значително улеснява доставчиците на платежни услуги. Те биха могли да отговорят на изискванията в един по-скорошен порядък с оптимални ресурси от тяхна страна. Например, платежната услуга ще бъде достъпна 24 часа в денонощието и през всички календарни дни на годината. Едно от сериозните предизвикателства пред банките е да осигурят такава функционалност, която да обезпечи непрекъсваемост на процеса. Това е и основна причина за бавното присъединяване на участници в схемите за незабавни плащания, нещо което наблюдаваме в другите европейски страни. У нас банките, които не разполагат с такава функционалност, биха могли да използват Stand-In модула на БОРИКА, който ще позволи извършването на незабавно плащане в лева, в съответствие със SEPA схемата за незабавни плащания на Европейския платежен съвет 24 часа в денонощието, 365 дни

в годината. Други допълнителни услуги, които ще предложим на банките, са свързани с превенция от измами, както и борба с прането на пари - те също са част от проекта за незабавни плащания.

Предстоящи промени, свързани с пакетните плащания

Ново ниво на обслужване ще предложим с прехвърлянето на пакетните плащания от настоящата инфраструктура към новоизградената, което ще позволи значително да се подобрят услугите към крайните клиенти. Ползи, като бързина и надеждност, са в съответствие със съвременното поведение и очаквания на клиентите, като за малкия и среден бизнес в днешно време биха могли да окажат и жизненоважно значение. При междуфирмените разплащания практиката показва, че незабавните и близките до незабавния ефект плащания подобряват паричния поток, улесняват управлението на средствата, намаляват просрочените плащания и ускоряват уреждането на фактурите.

Миграцията на пакетните плащания е проект, който също изисква сериозни усилия и подготовка от страна на доставчиците на платежни услуги. Правилното бюджетиране и планиране на доработки по системите, съобразно публикуваните в началото на тази година технически спецификации, е предпоставка да се усвоят в максимална степен ползите от промяна начина на работа. Разбира се, банките биха могли да запазят и досегашния пакетен режим на получаване на съобщенията, но ползите за бизнеса и за клиентите, както и подобреното качество на обслужване са валидни, когато получаването е незабавно.

Миграцията на пакетните плащания следва да се извърши в рамките на един работен ден за всички участници, като плановете ни са това да се случи през трето тримесечие на тази година.

Ако предизвикателството при незабавните плащания е 50% от пазара да бъде готов през тази година, като 100% достижимост на участниците за получаване на незабавни плащания следва да бъде осигурена в рамките на 2 години от старта на услугата, то за предварителна дата за миграция на пакетните плащания сме планирали 15.10.2021г. Вярваме, че банките ще имат необходимата техническа готовност за това.

В подкрепа на доставчиците на платежни услуги относно миграцията на пакетните плащания

Миграцията на пакетните плащания е свързана, както с промяна на формата на съобщенията към ISO 20022 XML, така и с новия модел на обработка на настоящите клиентски преводи (небюджетните плащания). Разполагаме с централизирана, напълно интегрирана платформа PGate, която би могла да откликне на нуждите на всеки един от участниците в платежната система, като осигури персонализирани разработки, или при нужда от проектиране и внедряване на ефективни, цялостни решения, както и при необходимост от изготвяне на финансови и статистически отчети. PGate е продукт с 18-годишна история, чиито функционалности са модулно ориентирани, така че в най-пълна степен да отговорят на нуждите на клиента.

Международен банков институт – да превърнем предизвикателствата във възможности!

Мария Георгиева
Изпълнителен директор на
„Международен банков институт“ ООД

Професионалната квалификация, подобно на всички останали сфери, не остана незасегната от неблагоприятните условия, резултат от пандемията. Изпълнени с предизвикателства се оказаха изминалите месеци и за Международен банков институт, който, като всички останали стопански субекти, се опитва да се справи със създалата се ситуация. Усилията за компенсирание на загубите бяха насочени в няколко направления: намаляване на разходите, участие в проекти, кандидатстване по програмите за подкрепа на малки и средни предприятия.

Онлайн семинарите веднага замениха присъствените и вероятно ще останат предпочитана реалност за по-дълъг времеви отрязък от предварително очаквания. Те се доказаха като една прекрасна възможност за повишаване на знанията и уменията на банковите специалисти във време на социална изолация. През първите месеци на социално дистанциране се наблюдаваше огромен отлив на желаещи да се обучават, което се дължи не толкова на недоверието към обучението във виртуална класна стая, колкото на проблеми, свързани с реорганизацията на работната среда в банките, основен потребител на квалификационните услуги, предлагани от Международен банков институт. Тематичната насоченост на обученията беше разширена и надградена, като по този начин се дава шанс за повишаване на професионалната квалификация и на колегите от по-високите йерархични нива в банките, които при друга ситуация трудно биха могли да отделят от ценното си време. Същевременно, повече от година екипът на МБИ продължава да работи в режим „home office“, което позволява да бъдат намалени разходите за наем и поддръжка на офиса и залите за обучение.

В изпълнение на сключения с БОРИКА АД договор за сътрудничество в подкрепа на професионалната квалификация на банковите специалисти, бяха проведени онлайн семинари, които се радваха на огромен интерес. Благодарение на съдействието от страна на Асоциация на банките в България и по искане на банки, беше организирана онлайн среща-дискусия с представители на БНБ относно присъединяването на Република България към Единния механизъм за реструктуриране. Съгласно сключения с една банка договор, през Онлайн академията за дистанционно обучение на МБИ бяха обучени касиери на банката.

Като изключително полезно, не само от финансова гледна точка, може да се разглежда участието на МБИ, заедно с представители на шест други държави, в двугодишния проект „Curriculum und Challenge zum Lernen und Anwenden Finanzieller Grundbildung/FIBIC – Let’s talk about money“,

финансиран по програма „ЕРАЗЪМ+“, с основна цел - разработването на програми за повишаване на финансовата грамотност.

Подобно на много други икономически субекти в страната, Международен банков институт използва възможностите, предоставени от програмите и мерките за справяне с икономическото въздействие на пандемията от коронавирус. Институтът подаде необходимите документи, беше одобрен и получи средства по придобилата популярност мярка “60/40” – Постановление 151/2020 за определяне на условията и реда за изплащане на средства за запазване на заетостта на работници и служители след периода на извънредното положение, обявено с решение на Народното събрание от 13 март 2020г., и извънредната епидемична обстановка, обявена с Решение № 325 и удължена с Решение № 378 на Министерски съвет от 2020г. Международен банков институт кандидатства и получи безвъзмездна финансова помощ и по оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност” 2014-2020 по процедура BG16RFOP002-2.073 по оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност” 2014-2020 по процедура BG16RFOP002-2.073 „Подкрепа на микро и малки предприятия за преодоляване на икономическите последици от пандемията COVID-19“, както и по Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“ 2014-2020 схема за подкрепа BG16RFOP002-2.095 „Подкрепа чрез оборотен капитал за МСП, засегнати от временните протиепидемични мерки“.

В тези времена на трудности и предизвикателства Международен банков институт продължава да разчита в дейността си на подкрепата на мажоритарния си собственик - Асоциация на банките в България и да работи за повишаването на професионалната квалификация на заетите в банковия сектор в страната.

